

який дає змогу залучати міжнародні інвестиції, підвищувати рівень конкурентоспроможності вітчизняних агропромислових підприємств на міжнародному ринку та забезпечити їм стійку економічну безпеку.

Перелік використаних джерел

1. Петрова І.Л. Інноваційна активність підприємства як фактор його конкурентоспроможності та економічної безпеки. *Вчені записки університету «КРОК». Серія : Економіка*. 2017. Вип. 47. С.101-109.

2. Чирва О.Г. Стратегія підвищення економічної безпеки та конкурентоспроможності підприємств агропродовольчої сфери. *Економічні горизонти*. 2017. № 1. С.96-100.

3. Черкасова Т.І. Економічний розвиток агропідприємств України: напрями і пріоритети. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 28(2). С.38-42.

Олег Собуцький

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

Олександра Олійничук

*доцент кафедри кримінального права і процесу,
економічної безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

ЕКОЛОГІЧНЕ ОПОДАТКУВАННЯ У КОНТЕКСТІ ЗМІЦНЕННЯ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Безсумнівним є факт, що проблема екологічної безпеки для нашої планети є однією із найболючіших, найактуальнішою та при цьому й однією із таких, що неможливо вирішити урядом однієї країни самотійно. Щодо питання стану екології не можна говорити про глобалізацію світової економіки як ключовий елемент для об'єднання держав світу, не країн-лідерів, гігантів, держав, які є основними забруднювачами чи тих, що мають позитивні тенденції в покращенні екологічного стану своїх територій, а урядів усіх країн без винятку.

Загально визнано, що людство перебуває на межі екологічної катастрофи, тож рушієм у зміщенні стану довкілля бодай на кілька кроків далі від цієї межі є здоровий глузд та очевидність причиново-

наслідкового зв'язку між станом довкілля країн-сусідів, континентів і планети в цілому. Із вищезазначеного випливає, що зусилля екологічно орієнтованих держав даватимуть мінімальний результат у планетарному масштабі до тієї пори, доки уряди решти комплексно підійдуть до вирішення питання стану навколишнього середовища своїх територій [3, с. 86].

У контексті екологізації економіки системне значення має економічний фактор реалізації концепції екологічного оподаткування, який спрямований на забезпечення збалансованого розвитку сучасного суспільства, забезпечення національної безпеки кожної країни зокрема. Як відзначає В. Поліщук, раціональне природокористування й безвідходне виробництво сприятимуть суттєвому зменшенню забруднення навколишнього середовища. Інтенсивна індустріалізація економіки посилює процес деградації екосистем, який є основною складовою екологічних проблем. Екологічне оподаткування покликане стимулювати масове впровадження інноваційних технологій, сприяти реалізації програм екологічної політики в усіх країнах, забезпечувати ефективність роботи органів податкової служби, стимулювати модернізацію всіх сфер людського життя для збереження навколишнього середовища майбутнім поколінням [2, с. 111].

Екологічне оподаткування – один із найважливіших стимулів раціонального природокористування. Основна ідея введення екологічних податків полягає у встановленні прямої залежності між розміром податкових відрахувань та ступенем негативного впливу на навколишнє природне середовище й природні ресурси в результаті діяльності суб'єктів господарювання.

Історія розвитку та запровадження екологічних податків є тривалою. Уперше ідею екологічного оподаткування висловлено в працях А. К. Пігу [1, с. 512], який запропонував розглядати податки як інструмент впливу на поведінку «забруднювачів» навколишнього середовища, з одного боку, та як стимул до природоохоронної діяльності через дотації – з іншого.

На сучасному етапі розвитку суспільства екологічне оподаткування впроваджується різними методами й механізмами урядами багатьох країн ринкової економіки. Флагманом у реалізації цих процесів виступають насамперед країни Європейського Союзу, Північної Америки, Східної Азії, які за сумісництвом є основними полюсами глобального економічного зростання. Особливих успіхів у впровадженні й використанні важелів екологічного складника фіскальної політики досягли скандинавські країни. Вони стали

зразком для наслідування в частині реалізації екологічної політики, забезпечення екологічної безпеки та нової філософії природоохоронного мислення для багатьох країн, які перебувають на початковій стадії екологізації економіки. які за сумісництвом є основними полюсами глобального економічного зростання [2, с. 112].

Очевидним є факт наявності в Україні системи екологічного оподаткування в її початковій фазі. Для чинного уряду такий стан речей є досить виправданим, адже усталену сформовану систему значно важче реформувати, натомість створення чіткого продуманого механізму практично з «нуля» викличе в населення та бізнес-сектору більш позитивну, аніж негативну реакцію, але це можливо виключно за умови мудрого, поступового підходу. Для досягнення належного ефекту слід переймати досвід країн, які спромоглися досягти успіху у сфері екологічного оподаткування і, таким, чином, зміцнення національної безпеки. В Україні доцільно застосовувати механізм екологічного оподаткування у напрямі стимулювання екологічно безпечних виробництв, установити належний контроль за поверненням коштів, акумульованих з екологічно шкідливих виробництв саме в ті регіони, стану довкілля яких нанесли збитки ці виробництва. При цьому слід активно працювати над зростанням рівня екологічної свідомості населення та бізнесу, адже питання екологічного оподаткування не є виключно економічним чи юридичним, а, в першу чергу, є морально-етичним. Тому будь-які позитивні зміни в цьому напрямі можливі тільки при усвідомленні важливості внеску кожного громадянина та суб'єкта господарювання в забезпечення безпеки держави.

Перелік використаних джерел

1. Пигу А. Экономическая теория благосостояния ; пер. с англ. Москва: Прогресс, 1985. Т. 1. 512 с.
2. Поліщук В. Регулювання механізмів екологізації економіки за допомогою *реалізації екологічного оподаткування*. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 1. С. 111-118.
3. Сучек С. Екологічне оподаткування: європейський досвід та перспективи його застосування в українських реаліях. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 3. С. 85-93.